

Programa d'oci
alternatiu
participatiu -
Vilajove nit

BELÉN CARDONA ROSELLÓ

Belén Cardona Roselló

Tècnica de joventut de l'Ajuntament d'Eivissa, responsable dels programes d'oci i de temps lliure (1982, Eivissa). Llicenciada en ciències de l'activitat física i l'esport (2000-2004), màster en readaptació a l'esforç. Treballa des del 2008 fins a l'actualitat a l'Ajuntament d'Eivissa, com a responsable dels programes d'oci i de temps lliure i la programació juvenil del Centre de Creació Jove C19.

Resum

Vilanit és un programa d'oci juvenil de la regidoria de Joventut, on la participació juvenil en la programació, és l'objectiu.

És un espai d'oci alternatiu saludable real, on no menys de 80 joves de la ciutat participen cada dissabte de la programació d'activitats.

L'objectiu de 2017/2018 era que les activitats fossin propostes reals del jovent i que fos aquest el que organitzés tota la jornada: des de cercar recursos, publicitar-los i executar-los.

La metodologia que s'ha emprat ha estat a través d'objectius d'habilitats socials i votació de les propostes entre els grups de joves. Són els joves qui emplen el formulari, busquen recursos, dissenyen la publicitat, fan la difusió i realitzen les activitats el dia de la jornada.

És molt prest per obtenir una conclusió del programa, però, de moment, aquests tres mesos estam aconseguint l'objectiu d'una participació real, esperem seguir igual i poder dir, l'any que ve, que *Vilajove nit* és un recurs d'oci real i saludable per als joves eivissencs.

Paraules clau

Oci juvenil / participació / Regidoria Joventut/ Eivissa / joves

Resumen

Vilanit es un programa de ocio juvenil de la concejalía de Juventud, donde la participación juvenil en la programación, es el objetivo.

Es un espacio de ocio alternativo saludable real, donde no menos de 80 jóvenes de la ciudad participan cada sábado de la programación de actividades.

El objetivo de 2017/2018 era que las actividades fueran propuestas reales de los jóvenes y, que ellos y ellas organicen toda la jornada: desde buscar los recursos, a publicitarlos y ejecutarlos.

La metodología utilizada ha sido a través de objetivos de habilidades sociales y votación de las propuestas entre los grupos de jóvenes. Son los jóvenes quienes rellenan el formulario, buscan recursos, diseñan la publicidad, hacen la difusión y realizan las actividades el día de la jornada.

Es pronto para tener una conclusión del programa, pero, de momento, estos tres meses estamos logrando el objetivo de una participación real, esperamos seguir igual y poder decir, el próximo año, que *Vilanit* es un recurso de ocio real y saludable para los jóvenes ibicencos.

Palabras clave

Oci juvenil / Participación / Concejalía Juventud / Ibiza / Jóvenes

1. Justificació

Vilajove nit és un programa d'oci alternatiu, nocturn, promogut per l'Ajuntament d'Eivissa, concretament, per la regidoria de Joventut, dirigit a joves d'entre 12 i 25 anys. Aquesta ha estat la temporada que fa disset del programa, que s'inicià el mes d'octubre i està pensat que duri fins al 2 de juny.

Les activitats es duen a terme els dissabtes, amb un horari variable, segons l'activitat, entre les 17 h i les 00h.

Participen en el programa una mitjana d'entre 2.500 i 4.000 joves a l'any.

Inicialment es deia *Nits de Lluna* i eren activitats esportives, musicals, etc. amb inscripció prèvia i en horaris de 22 h a 2 h de la matinada. Es feia en centres de secundària i municipals. Durant els anys de *Nit de Lluna*, es feia un cop al mes, amb poca participació, i amb una sensació per a pares i mares de «guarderia d'adolescents».

El 2005 es va modificar per *Underground*, i passà a ser els dissabtes, només un cop al mes, on es feia un concert i activitats en diferents llocs del municipi (platges i places). Tenia molta participació, però era només un cop al mes i el pressupost era molt elevat (42.000 €).

Aprofitant una escola abandonada, al centre de la ciutat, el 2008, es va obrir *Underground* de 20 h a 1 h, cada dissabte, durant tot el curs escolar. Es va crear un espai d'oci alternatiu, saludable, real, on no menys de 80 joves de la ciutat participaven cada dissabte de la programació. Aquesta programació estava creada

pel personal tècnic, sense la intervenció dels joves. Hi havia dues pistes esportives, deu ordenadors amb jocs en línia, escenari per a concerts, barra de refrescos... En aquesta època el programa fou un èxit i els joves ens tenien com un punt de referència. Actualment alguns d'ells encara ens coneixen com a *Underground*.

El 2013 obrírem el Centre de Creació Jove C19, enmig també de la ciutat, i es va seguir amb el mateix programa, però passà a ser *Vilajove nit* i s'utilitzà el centre nou, un centre que disposa de:

- Dues sales d'assaig de dansa i teatre, amb tot l'equipament necessari de so, llum i projector.
- Una sala d'arts plàstiques, amb bancs de pintura, escultura... i projector també.
- Una aula multimèdia, amb deu ordenadors per impartir tallers de Photoshop, maquetació...
- Una sala polivalent per a espectacles, exposicions... amb un bon equip de so, llums d'escenari i projector amb pantalla gegant.
- Una sala d'ordinadors de consulta per als joves, una sala de formació i una terrassa amb espai de jocs (futbolí, tennis taula, billar...). Aquest espai és el que utilitzem per a espai jove, les tardes de dilluns a divendres.

2. Objectius

Com en tot programa o planificació, els objectius els podem dividir en dos grans grups, els generals i els específics.

Objectius generals:

- Oferir alternatives d'oci dirigides al públic jove durant el cap de setmana, en horari nocturn.
- Promoure alternatives saludables d'ocupació d'oci i de temps lliure per als adolescents i joves, oferint oportunitats per participar en activitats lúdiques, socials, saludables i culturals del programa.

Al llarg del programa, cada activitat ha treballat diferents objectius específics.

Mostra dels objectius específics més treballats:

- Posar en contacte els joves amb l'Administració pública.
- Establir normes per a l'ús de les instal·lacions.
- Establir un espai d'intercanvi d'experiències, un punt de trobada juvenil.
- Posar en pràctica la comunicació.
- Prendre contacte amb les emocions.
- Manifestar els coneixements sobre les conductes i els hàbits nocius.
- Reconèixer els diferents jocs d'estratègia.
- Prendre consciència de la capacitat d'escollir i les conseqüències de les decisions.

- Valorar fer les coses fetes per un mateix.
- Treballar el control de la violència.
- Treballar en equip, de forma coordinada.
- Posar en contacte els joves, amb la música i el ball.

3. Metodologia

Si partim del fet que l'oci i el temps lliure són elements fonamentals en el desenvolupament dels joves a nivell sociològic i personal, les institucions que treballem en aquest àmbit hem d'estructurar les estratègies necessàries per aconseguir aquests objectius.

Les finalitats dels programes d'oci i de temps lliure han de tenir, d'una banda, elements de diversió i, de l'altra, elements de capacitació, d'entrenament i d'adquisició d'habilitats socials generals, que ajudin els joves en el seu desenvolupament personal i social. Per això, els objectius que es treballen en les activitats els caps de setmana no han de ser curriculars, sinó socioeducatius.

Des de la regidoria de Joventut es treballa amb un model socioeducatiu fonamentat en les bases pedagògiques de l'educació no formal. Intentem sempre que es pot, utilitzar aquest model educatiu.

En la programació es treballen objectius variats, tant de competència com de coneixements, depenent de l'activitat que apliqui en cada moment, festes temàtiques, sortides, jocs de rol, batalles de rap... I s'avalua diàriament.

3.1. Model de competència personal

Totes les activitats han de tenir un **objectiu general** que ha de fer referència a l'adquisició, a la capacitat i a l'entrenament d'alguna habilitat social o de l'educació en valors. En referència als **objectius específics**, és necessari establir-ne almenys dos tipus: els objectius de **coneixement** i els objectius de **competència**, depenent de les característiques de l'activitat el nombre d'objectius de coneixements i el de competències pot variar.

- **Coneixements** (fa referència al que esperem que el jove aprengui en l'activitat.)
- **Competències** (capacitats, actituds, habilitats, destreses, etc.) que el jove ha de desenvolupar en l'activitat.)

Tots els objectius han d'anar acompanyats d'hipòtesis per verificar el compliment de la finalitat proposada.

Exemples de formulació d'objectius:

Objectius de coneixements

Comprendre les normes del joc de rol.

Desenvolupar adequadament els moviments bàsics del break dance.

Objectius de competències

Desenvolupar l'esperit crític sobre els problemes mediambientals.

Practicar habilitats socials participatives.

Utilitzar de forma adequada les expressions de les emocions.

Alguns verbs a utilitzar per a la formulació d'objectius

CONEIXEMENT Recordar informació.	COMPRENSIÓ Interpretar informació posant-la en les seves paraules.
Nombrar, ordenar, relacionar, recordar, reconèixer, reportar, enunciar, seleccionar, ordenar, traduir.	Classificar, descriure, discutir, explicar, expressar, identificar.
ANÀLISI Dividir el coneixement en parts i mostrar relacions entre aquestes.	SÍNTESI Formar i construir relacions per a situacions noves.
Diferenciar, discriminar, distingir, examinar, experimentar, inventariar, planejar, preparar, proposar, sintetitzar, formular.	Recopilar, compondre, construir, crear, dissenyar.
APLICACIÓ Usar el coneixement o la generalització en una situació nova.	AVALUACIÓ Fer judicis partint de criteris fets.
Operar, preparar, practicar, programar, esbossar, solucionar, utilitzar, avaluar, jutjar, qualificar, atorgar, seleccionar, ajudar, valorar.	Valorar, argumentar, avaluar, atacar, elegir, comparar, defensar, estimar.

Exemple d'objectiu i d'avaluació de l'1 al 5, sent 1 res i 5 molt

Els joves han pogut aprendre les tècniques bàsiques per saber ballar break (temps musicals, diferents moviments bàsics...)	Els joves han après el ritme de 2 passos bàsics	5	3	4
Els joves han pogut treballar 4 moviments diferents		5	2	3,5
Els joves han fet correctament el break dance		5	3	4

4. Recursos

4.1. Humans

Durant aquest 2017/2018 el personal dels dissabtes ha estat sempre el mateix, però no és el mateix personal que tenim al centre juvenil durant la setmana, com era el nostre objectiu.

- Una coordinadora i responsable del programa, que és la tècnica de Joventut, Belén Cardona.
- Dos monitors d'oci i de temps lliure, que passen a ser més si l'activitat ho requereix

Les funcions de l'equip que treballa en oci juvenil són:

- Fer les inscripcions de les persones usuàries a porta, informant-les del programa i atendre'n les consultes.
- Passar les enquestes als joves quan surtin del programa.
- Vetllar pel bon ús de les instal·lacions i del material.
- Prohibir dins el recinte els hàbits nocius (alcohol, tabac, drogues) i les actituds no respectuoses amb els altres.
- Tenir iniciativa per fer participar els joves en el programa de forma activa.
- Ajudar i col·laborar en publicitat, material i passar dades a la base de dades.

4.2. Econòmics

Actualment el programa d'oci *Vilajove nit* té una partida pressupostària de 18.000 € anuals.

Una tercera part se'n va en personal, l'altra en personal tècnic de so i llum, per a les activitats de música, i la darrera part en material per a les activitats. Però s'ha de dir que no es deixen de fer activitats per manca de pressupost, ja que s'agafa d'altres partides de la regidoria de Joventut.

5. Participació i activitats del programa

Entre els anys 2013 i 2017 la participació anava baixant, només es tenien uns 30-50 joves al centre els dissabte, a excepció dels concerts que sí que tenien afluència. Anys anteriors eren de més de 80 joves cada dissabte, arribant a les 3.000 persones usuàries anuals de mitjana. Havíem anat perdent força com a punt de trobada juvenil.

Tres factors també afectaren:

- a. que no hi hagués programa durant 2013, per falta d'espai;
- b. el canvi continu de personal;
- c. el canvi de lloc, d'una escola abandonada a un espai «institucional», menys atractiu per als joves.

A partir del darrer trimestre de 2017 ens trobarem amb una mitjana de 32 persones usuàries per dia. Amb la programació i la participació següents.

Octubre

- Campament a Formentera (dia 7 i 8)
- Pekín Exprés per Dalt Vila i visita al Light Festival
- Experiments física i química i jocs de taula
- La cova dels dracs
- Otaku

Novembre

- Torneig de billar i futbolí
- Campament a Can Tomeu (dia 11 i 12). *Scape Room* i aventura a ses Fontanelles
- Cova dels dracs
- Otaku

Desembre

- Festa amb DJ Ismael, barra de bar saludable i balls amb el grup del C19. Proposta als joves usuaris del C19.

Una vegada acabat el trimestre de l'any, analitzarem el següent:

- El programa va passar a ser com una tarda més del C19, és a dir, només venien al programa dels dissabtes les persones usuàries habituals del Centre Jove durant la setmana. Començarem a notar molta més participació juvenil durant totes les tardes de dilluns a divendres i menys el cap de setmana.
- Les persones usuàries del programa juvenil marxaven abans de les 22 h de la nit, el que significava que no érem vàlids com a alternativa per al seu oci nocturn.
- No rebíem propostes quasi per fer activitats, el programa de *Vilajove* tornava a recaure exclu-

sivament sobre el personal tècnic de Joventut.

- Si fèiem un concert o una jornada temàtica, sí que teníem una participació elevada. Aquest fet demostra que els joves sí coneixien el centre i l'activitat, però que només venien a allò que els interessava, sense participar de la programació ni reconèixer l'espai com a propi cada cap de setmana.

La regidoria de Joventut volia que fossin els joves qui organitzessin el seu espai d'oci, així que el desembre de 2017, iniciàrem un canvi de direcció:

- Decidírem tancar el programa *Vilajove nit*, és a dir, el Centre de Creació Jove C19 tancaria els dissabtes.
- Si teníem propostes reals d'activitats dels joves, els ajudaríem amb els recursos i l'organització i obriríem aquell cap de setmana.
- Vàrem començar a entrar en les hores d'esbarjo dels centres de secundària, explicant tot el que fèiem al C19, i perquè ens podien «utilitzar»
- Vàrem ofertar, un cop al mes, campaments de dissabte i diumenge per a joves de 13 a 17 anys, a 5 €, tot complet, allotjament, activitats i pensió completa. Amb el monitoratge habitual del C19, amb inscripció fins al darrer dia. Cada campament tenia una temàtica diferent i també la podien proposar els joves.
- Al C19, durant les tardes, ja hi havia activitats gratuïtes 3 dies a la setmana, però creàrem un carnet

de punts que es canviaven per premis. Donàvem punts per participar de les activitats del C19, més punts per fer de «professorat» i crear un taller o activitat els altres 2 dies i, molts més punts per organitzar jornades temàtiques els dissabtes de tarda. El punts es canviaven cada mes per una activitat atractiva: entrades per a una supervivència zombi, un campament, un curs de formació...

La resposta dels joves ens ha deixat meravellats i encara sorpresos. Des del primer dia de gener, en el qual volíem tancar el programa, no ho hem pogut fer, ja que cada setmana tenim propostes dels joves:

- Tenim dos cops a la setmana fixos, tot l'any, acordats amb dues associacions juvenils. Una són de jocs de rol i cartes, els Dracs d'Eivissa; i l'altra, de jocs manga, anime, audiovisuals... els Otaku.
- No hem tancat cap cap de setmana, a causa de les múltiples propostes que ens arriben dels joves.
- Hem fet jornades K-Pop, *master class* de DJ, batalles de Mc's... Totes amb participació elevada, de fet a l'escriure aquest article, estem a punt de començar una supervivència zombi, amb 600 participants.
- Campaments, en duim tres, un per mes; vàrem començar amb 13 places; el següent, amb 16 i el de març ja l'omplírem amb 30 places.
- A més, al C19 tenim una proposta cada divendres per fer tallers i festes temàtiques.

La programació i participació del primer trimestre de 2018 ha tingut una participació de 66 infants cada dissabte, doblant la del darrer trimestre de 2017. Les activitats han estat:

Gener

- Otaku
- Dracs

Febrer

- Otaku
- Dracs
- Jornada K-Pop

Març

- Dracs i K-Pop
- Survival
- Dracs Eivissa
- Otaku i K-Pop

Abril

- Batalla de galls (2 dissabtes)
- Projeccions d'anime
- Concert de rap

6. Conclusions de l'estat actual del programa

Pensem que aquest canvi no es deu només a un factor, sinó que n'hi entren diversos:

- Hem començat, a final de novembre, a entrar en els temps d'esbarjo dels instituts, quan abans només entràvem a les aules (espai formal versus espai informal).
- Tenim grups de WhatsApp amb joves, amb contacte directe, separats per centres educatius.
- Els hem donat l'opció de ser ells qui realment programin les activitats, amb la diferència d'abans que, si no ho fan, tanquem el centre i el programa juvenil.
- El personal del C19 és el mateix fa sis mesos, formen un bon equip i, encara que no són els dissabtes, els animen a presentar propostes i a participar-hi.

Anem adaptant la programació als interessos dels joves i l'anem canviant, de vegades cada dues setmanes, al centre juvenil. La instal·lació és enmig de la ciutat i disposa de sala polivalent amb escenari, sales de dansa, pintura, multimèdia i espai jove.

Estem molt agraïts i contents amb el funcionament dels programes d'oci alternatiu, com el *Vilajove nit*, però ens queda molta feina per fer, per arribar a més joves del municipi i evitar o endarrerir els consums nocius.